

תחתח (תה) **שאלה** ילמדנו רבינו על ענין השאלה בשדים אחרי דרך מותר ואחרי דרך אסור גם כי רבים פרשו גדרה של תורה וחקקרים לשדים וחאומרים שאין טוהה לעבדם אדרבה למוף אותם ולכריחם לעשות דאונם אם יש בזה לד היתר כי שמשחי כי קטרו לשד בפני אחד מגדולי הדור ולא מיחה בידם : **תשובה** אני לא חאמין שטעשה דבר כזה בפני ת"ח ושחק כי המקטר לשדים לחברכ ולקבלס מייב מיחה ומיחאו במקילה אם היו שם עדים ויחראה . דתן בפרק ד' מיחות ב"ד (דף ס"ה) בעל אויב זה פיתוס המדבר עשחיו וידעווי המדבר בפיו הרי אלו במקילה והנשאל בהם באחרס ופריך בגמ' מאי שנא הכא דקמני בעל אויב וידעווי ומ"ש גבי כריתות דקמני בעל אויב ושיירי' לידעווי . ומסיק עלה דבעל אויב דקמני בכריתות במקטר לשד דמוזדו ביה רבנן ופירש"י ז"ל שמקטר לפני השד הממונה על אותו דבר דהוי מעשה גמור . ופריך א"ל רבא מקטר לשדים עובד עבודה זרה הוא פי' והא קמני לה הכס בדיא חלל אמר רבא במקטר לחבר פי' אינו מקטר לשם חלכות חלל ע"י הקטרה נעשה הכ'שוק לחבר השדים לכאן . א"ל אביי במקטר לחבר מוכר חבר הוא . פי' ואינו חלל בלאו . ומשחי אין הסורה אמרה חובר זה במקילה ופירש"י ז"ל מאחר שמתברר את השדים במיזר חמרה חורה

עיקר עכ"ל. וזה מסכים אל מה שכתבנו ואם לפי שיעור
הראש"ש ז"ל:

הכלל העולם מדברי אל שטולין די עישון או קטורת אין דרך
להתירם כלל והעושה כן חייב מיתה והנשאל באזהרה.
ואפילו שלא ע"י קטורת אין מותר אלא שרי שמן ושרי בליט ושרי
בוסן ע"י השבעה שמות הקודש וירא שמים יתרחק אפילו מזה כיון
שהוא מחלוקת בדבר שיש שמן עבודה זרה שיבא לימשך אחריהם.
והנראה לע"ד כהנתי:

ולא תחשודי מפני שכתבתי לשון המאירי שאני מכחיש מליאות
הקדים כי אני מאמין בכל דברי חז"ל אפילו שיהיה קלה
שלהם כ"ש שהכתובים פשטיים מורים על מליאות ולא יזכרו עוד
אם זכריהם לשעירים וגו'. יזכרו נקדים וגו'.

תתבט (תו) **שאלה** למדנו רבינו על ענין ראוץ שגשג אשה על
אשתו הראשונה והנה עמה בשעה שגשגה
שדור עם ארסה וכן כתוב בשטר כתובתה ואחר ט' חדשים אמרה
שאינה יכולה לסבול קנאת ארסה וכ"ש לעינים שיקח לה בית בפני
עלמה ונהנה אמחלה לדבריה באמרה שמשמש עם זו בפני זו ועם
זו בפני זו ושאינה יכולה לסבול דבר זה. והבעל מכחישה ואומר
שיש לכל אחת מהן חדר בפני עצמה ולא הי' דברים מעולם ניי
נאמן שהרי אין שם אשה ואח"ל שאינה נאמנת דייקא לה דין
מורדת או לא שגרי יאחזה מן הבית ואומרת שלא תחזור עד שיקח
לה בית בפני עצמה. ואח"ל דלא דייקא לה דין מורדת מה תהא
בכתובתה ונכנסה. ואם תפסה אי משקין מניה ואם כופין אותו
לגרס הכל נאמר היטב יפרש אדוננו ולו תהיה צדקה:

תשובה לא נחשדו ישראל על פריאות כזו ואם הוא פריך היא
לא חלצה ולא השמע אליו. ואם אומרת שפוסה
אוחה או מריבה על ככה ודאי יוציא ויתן כתובה כדך דפ' המדיר
זה אם יש ראייה או שיודה הוא אבל לא מפיה אלו היין דלשפוקע
עלמה מלשכון עם ארסה אומרת כן ומיהו מחרימין עליהם שיאמרו
האמת ואם יודה יוציא ויתן כתובה או יקח לה בית בפני עצמה.
ואם לא יודה לא דייקא לה דין מורדת כלל דהא
אמרם בעינא ליה ולא מאשרנא ליה אלא אי רואה לדור בפני
עלמי כי סבור' הייתי לקבל ועתה איני יכולה לקבל. וגם אין כופין
אותו ליקח לה בית בפני עצמה שהרי הסנה עמה שדור עם
ארסה וגם אין לחייבו במונותיה כיון שיזלזה שלא מדעתו. ואח"כ
הא קיי"ל שכל דבר שהבעל קים ליה היא נאמנת שאין אשה
מעוזה פניה בפני בעלה למימר דבר דאיו קים ליה חלף ודאי
קושטא קאמרה ומהאי טעמא קיי"ל באשה שאמרה בפני בעלה
גרשני נאמנת וכדרכ המנונה. אבל אם אמרה שאינו יורה כחך
אינה נאמנת משום דאיו לא קים ליה ומעוזה פניה בדבר שהוא
אינו מכיר בשקרה ובג"ד נמי כיון שהוא יודע אם אומרת אמת או
שקר אינה מעוזה פניה ונסימנא. וי"ל דלא קשיא דבשלמא בטענה
אינו יורה כחך או גרשני לא משוי ליה רשע בטענה אבל בג"ד
אם אשה מאמינה נמאץ אשה ששם ארסו פריך ורשע ולא מהימנה
לס בני האי גוונא. וכן כתבו ז"ל דלא מהימנין לה אלא במידי
דלא פנמא ליה. וחו דלא דמי בעוזה להדדי. חדע דאינה נאמנת
בטענה אחרת במגו דאי בעיא אמרה גרשני דלמא בהאי טענה
אינה מעוזה פניה ובטענה אחרת מעוזה. הלבך אין כאן מגו וכן
כתבו המפרשים הלבך סבו דלא לוסף עלה דהאי דרב המנונה.
ובג"ד אין כופין אותה לדור עם ארסה שאין אדם דר עם נחש
בכפיסה ואין דין אותה בדין מורדת דהא אמרם בעינא ליה ולא
בדין מאים עלי שהרי אינו מאוס לס. וכן אין כופין אותו לקחת
לה מדור בפני עצמה שהרי הסנה עמה ולא לתת לה מנוחה ולא
תנאי מתנאי כתובה שהרי מרדה וילאחזה ואינה משמשתו הלבך
יעמוד עד שיפסדו ובכיוולא כזה יעשה הדין פשרם וכפי שיראה
האמת לסיכן נוסה כגון שהיה למועס והוא פריך או להספך לאותו
לד ימיו הפשרם והנראה לע"ד כהנתי:

תתג (תו) **שאלה** באשה גטונית על בעלם שפוסה מותה
לשמן כעורס בדתה אם נאמנת עליו ואלא
ומעלה כתובתה או לא:

תשובה

והוא מדבר מאליו. דורש אל המתים זה המרעיש עלמו והולך ולן
בבית מקברות כדי שהשרה עליו רוח נומאה. מכסף הוא כולל
כל אלו ע"כ. ומאי דאמר אביי הלכות כשפים כהלכות שבת לאו
לתימא דעובדא דר' חנינא ור' אישעיה הו' בכלל כשפים ח"ו
אלא ה"ק הלכות כשפים הלכות הדברים הנראים ככשפים כלומר
דברים המסמיתים ככשפים כהלכות שבת ראייה גמורה לפי זה שהרי
האוחז העינים אלו בכלל כשפים לפי האמת וגם הראש"ש ז"ל כך
לריך לפרש שהרי מעשה שדים. אינם בכלל מעשה כשפים לדעתו
כי מעשה שדים הרי הוא אסור כמעשה כשפים ועובדא דהך
אמוראי ע"י שמות הקדושים היה ולפיכך מותר. ומכאן יש ללמוד
לשאל בשדים ע"י השבעה שמות הקודש מותר דמה לי להשביע
שדים ומה לי להשביע המלאכים וכן העלה ה"ר אליעזר ומעשה
דאמוראי דאמר ליה שמה דמך עליך. ואפשר שעל זה סמכו
העולם לשאל בשדים ע"י השבעה. ועוד לריך תנאי אחר שלא
יעשה מעשה לא ע"י להש אלא ע"י השבעה לבד. ואע"כ דלגבי
הדין נראה שזה מותר עדיין יש לחוש מפני הסכנה כמו שאני
מאריך להכתוב עתיד לבאר בעז"ס ית'.

עוד הביא הראש"ש ז"ל ראייה לומר שמעשה שדים אינם בכלל
כשפים ומותר דהניא בפ' חלק (דף ק"ח) אין שואלין בדבר
שדים בשבת ר' יוסי אומר אף בחול אסור א"ר הונא (אין) הלכה
כר' יוסי ואף ר' יוסי לא אמרה אלא מפני הסכנה כי הא דרב
יתמך בר יוסף דאביביל בארזא ואיתעביד ליה יסא ופקא ארזא
ופלט' וכחז' ז"ל אין מוכן ראייה אלא לשאל בה להגיד על הגניבה
וכיוצא בה. אבל לעשות מעשה כעובדא דר"ה ור"ה לא. ואיכא
לאיסתמוקי כיון דע"י שדים לא עבדי מעשה אלא לכופי כדאמרי'
בסמוך אי מיקרי מעשה כס"ג עכ"ל. וכחז' בנו ז"ל עליו כי גם
כזה היה נוסה דעתו להחיר והולך הוא ז"ל לשיטתו דכבר דרך
עובדא דאמוראי הוה ע"י שדים וכבר כתבתי למעלה דהכא ע"י
השבעה שואלין מן השדים בחול אבל לא בשבת משום מליא
תפריך ודבר דבר ואחא ר' יוסי למימר דאף בחול אסור מפני
הסכנה ואיפסקא הילכתא כר' יוסי והביאה הריא"ף ז"ל בשבת פ'
חזית סהם משמע בכל גוונא אסור אפילו בחול וכן כתב ר"י ז"ל
בספר רמזים שלו דאפילו בחול אסור ורבינו ירוחם כתב ג"כ כיון
שהוא מחלוקת ראוי להחמיר. ותמיהא לי על הראש"ש ז"ל איך
פסק בבירא שמומר לשאל בשדים על הגניבה דהיי' דליכא איסורא
מ"מ איכא סכנא דעדיפא מאיסורא כיון שפוסה אותם להגיד לו
על הגניבה יבוא לירי סכנה. וי"ל דיש שדים שרגילין בהם ואינם
מזיקין ובאותם מותר לשאל והיינו דתיא סתמא שרי שמן ושרי
בליט מותר לשאל בהם אלא שמכזבין ופי' רש"י ז"ל לכך נמנעו
מלשאל בהם נמנעת אומר לפי טעם זו דשרי בוסן ושרי שמן
ושרי בליט וכל השדים שרגילין בהם ואינם מזיקין מותר לשאל
בהם ע"י השמות שמות הקודש בלבד ולא לעשות מעשה כלל אלא
לשאל על הגניבה וכיוצא בה ולא ע"י להש כי נכון להחמיר כיון
שהוא מחלוקת כ"ש שהשטה הגדולה היא שיטת הרמ"ה ז"ל
וכמו שכתבנו ושאר השדים שאינם רגילים בהם ואיכא למיחש
לסכנתא בכל גוונא אסור. ושיטת רש"י ז"ל לפי גרסא שגורם
שרי שרי מותר לשאל בהם אלא מפני שמכזבין נמנעו ואסרו ואחיה
האי בריהא אפי' כר' יוסי דאע"כ דבהכי ליכא טעמא דסכנתא
איכא טעמא מפני שמכזבין. ויש גורסין מפני שמכזבין והוא טעמא
להיתירא לפי שהם דברי הבאי לפיכך הסירו. וי"ל כיון שהריא"ף
ז"ל כתב לגביהא זו דשרי שמן ושרי בליט משמע דאין גורם ז"ל
כרש"י ובכל גוונא אסור וירא שמים ראוי שיתרחק מהם ומלשאל
בהם בשום ענין כי הוא שמן של עבודה זרה והנשאל בהם
כאילו נותן כח לאל אחר רחמנא לילן: 1234567

שוב מלאכי במאירי שכתב ז"ל ואלו שמאמינים במליאות השדים
ופעולותיהם אסור להם לשאל בהם אף בחול ויש להחיר
בשרי שמן ושרי בליט אלא שאינם אלא דברי הבאי ואסורא לפי דעת
ו אלא שמכזבין וגדולי הספקים גורסין מפר שמכזבין כלומר שיעקב
היה מפי שם דברי הבאי ואין אדם מלי לימשך אחריהם וכן